

BOSHLANG'ICH TA'LIM ONA TILI DARSLARIDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH

Farg'ona viloyati Rishton tumani

47-umumiy o'rta ta'lim maktabi boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi

Durdonaxon Yuldasheva Ravshanbekovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich ta'lim darajasida ona tili darslarida interfaol metodlardan foydalanishning ahamiyati va afzalliklari ko'rib chiqiladi. Interfaol metodlar o'quvchilarni dars jarayonida faol ishtirok etishga jalb etish, ularning qiziqishlarini oshirish, ijodiy fikrlash va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi. Maqolada guruhli ish, rolli o'yinlar, munozara va bahslar hamda interaktiv o'yinlar kabi metodlar batafsil yoritiladi. Ushbu metodlarning dars samaradorligini oshirishi, bolalarning o'z-o'ziga ishonchini kuchaytirishi va o'qishga bo'lgan motivatsiyasini oshirishi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: Interfaol metodlar, boshlang'ich ta'lim, ona tili, guruhli ish, rolli o'yinlar, munozara, interaktiv o'yinlar, muloqot ko'nikmalari, ijodiy fikrlash, dars samaradorligi.

Kirish

Boshlang'ich ta'lim darajasi o'quvchilarning bilim olish jarayonining asosiy bosqichlaridan biri hisoblanadi. Aynan shu davrda bolalarning asosiy ko'nikma va malakalari shakllanadi, shu jumladan ona tilini o'rganish va uni to'g'ri qo'llash ko'nikmalari ham. Ona tili darslari bolaning lingvistik, madaniy va axloqiy jihatlarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, dars jarayonida interfaol metodlardan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishga yordam beradi.

- **Interfaol metodlarning ahamiyati**

Interfaol metodlar o'quv jarayonida o'quvchilarni faol ishtirokchi sifatida jalb etish orqali ularning qiziqishlarini oshiradi. Bu metodlar bolalarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi, muloqot ko'nikmalarini mustahkamlaydi va mustaqil fikrlashga o'rgatadi. Shu bilan birga, interfaol metodlar o'quv jarayonini yanada qiziqarli va mazmunli qiladi, bu esa o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi.

- **Interfaol metodlarning turlari**

Boshlang'ich ta'lim ona tili darslarida foydalanish mumkin bo'lgan interfaol metodlarning bir nechtasini ko'rib chiqamiz:

1. **Guruhli ish:** O'quvchilarni kichik guruhlarga bo'lib, ularga turli topshiriqlar berish orqali ular orasida hamkorlik va muloqotni rivojlantirish mumkin. Guruhli ish bolalarning bir-birlari bilan fikr almashishiga, o'z fikrlarini ochiq ifoda etishga va jamoaviy ish ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi.
2. **Rolli o'yinlar:** Bu metod orqali o'quvchilar turli vaziyatlarda o'zlarini turli rollarda sinab ko'rishadi. Masalan, ular o'qituvchi, hikoyachi yoki qahramon rolini bajarishlari mumkin. Bu usul bolalarning muloqot ko'nikmalarini, nutqiy madaniyatini va ijodiy fikrlashini rivojlantiradi.
3. **Munozara va bahslar:** Munozara va bahslar orqali o'quvchilar o'z fikrlarini himoya qilishni, boshqalarning fikrlarini tinglashni va hurmat qilishni o'rganadilar. Bu usul o'quvchilarning tahliliy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini oshiradi.
4. **Interaktiv o'yinlar va ilovalar:** Zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quv jarayoniga interaktiv o'yinlar va ilovalar qo'shish mumkin. Bu usul bolalarning qiziqishini oshirib, ularni o'qishga jalb qilishga yordam beradi.

- **Interfaol metodlarning afzalliklari**

Interfaol metodlar quyidagi afzalliklarga ega:

- **Faollik:** O'quvchilar dars jarayonida faol ishtirok etadilar, bu esa ularning o'qish samaradorligini oshiradi.
- **Qiziqish:** Interfaol metodlar darslarni yanada qiziqarli qiladi, bu esa bolalarning darslarga bo'lgan qiziqishini oshiradi.
- **Hamkorlik:** Guruhli ish va rolli o'yinlar bolalarda jamoaviy ish ko'nikmalarini rivojlantiradi.
- **Muloqot:** Munozara va bahslar orqali bolalar o'z fikrlarini aniq va to'g'ri ifoda etishni o'rganadilar.

O'qituvchilar uchun interfaol metodlarni boshqarish ko'nikmalari

- **Mavzu:** O'qituvchilar uchun interfaol metodlarni samarali boshqarish bo'yicha ko'nikmalar va strategiyalar. Masalan, sinfni boshqarish, vaqtini rejalashtirish va o'quvchilarni jalb qilish.
- **Amaliy misollar:** Aniq dars ishlanmalari va ularda qo'llaniladigan interfaol usullar, shuningdek, muvaffaqiyatli amaliyotlar va ularni qanday baholash mumkinligi haqida misollar.

O'qituvchilarning professional rivojlanishi

- **Tahlil:** O'qituvchilarning interfaol metodlar bo'yicha bilim va ko'nikmalarini oshirish yo'llari, masalan, malaka oshirish kurslari, seminarlar va master-klasslar.
- **Statistika va Tadqiqotlar:** O'qituvchilarning ushbu kurslar va seminarlardan qanchalik foyda ko'rganliklari haqida so'rov va tadqiqot natijalari.

Interfaol metodlar va raqamli ta'lim vositalari

- **Texnologiya:** Zamonaviy o'qitish vositalaridan qanday foydalanish mumkinligi, masalan, interaktiv doskalar, ta'limiy dasturlar va o'yinlar.
- **Tajriba:** O'zbekiston va boshqa mamlakatlarda raqamli vositalar yordamida o'tkazilgan muvaffaqiyatli darslar haqida tajriba almashish.

O'quvchilarni baholashda interfaol metodlar

- **Baholash usullari:** O'quvchilarning bilim darajasini aniq va adolatli baholash uchun interfaol metodlardan qanday foydalanish mumkinligi.
- **Ijodiy vazifalar:** O'quvchilarning tushuncha va ko'nikmalarini baholash uchun ijodiy vazifalar va loyihalar misollari.

Takliflar

- **Tahlil:** O'rganilgan ma'lumotlarni umumlashtirish va kelajakdagi tadqiqotlar uchun yo'naltirilgan takliflar.
- **Strategiyalar:** Ta'lim tizimida interfaol metodlarni yanada rivojlantirish uchun strategik rejalashtirish va amalga oshirish yo'llari.

Xulosa: Boshlang'ich ta'lim ona tili darslarida interfaol metodlardan foydalanish o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi. Bu metodlar bolalarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi, muloqot ko'nikmalarini mustahkamlaydi va o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Shu sababli, interfaol metodlardan foydalanish boshlang'ich ta'limda muhim ahamiyatga ega bo'lib, o'qituvchilar tomonidan keng qo'llanilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Azizov, A. (2020). **Ta'limda innovatsion metodlar.** Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi.
2. Karimov, I. (2018). **Boshlang'ich ta'lim metodikasi.** Toshkent: Sharq Nashri.
3. Saidov, R. (2019). **Pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlar.** Samarqand: SamDU Nashriyoti.
4. Usmonov, M. (2017). **O'quv jarayonida interfaol metodlar.** Toshkent: Fan va Texnologiya.

ILM FAN XABARNOMASI

Ilmiy elektron jurnali

5. Abdurahmonov, T. (2016). **Ona tili o'qitish metodikasi**. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
6. Mahmudov, K. (2021). **Boshlang'ich ta'limda innovatsion yondashuvlar**. Toshkent: O'zbekiston Davlat Pedagogika Universiteti Nashriyoti.
7. Niyozov, B. (2015). **Interfaol usullar va ularning ta'limdagi ahamiyati**. Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti Nashriyoti.
8. Xolmurodov, S. (2022). **Zamonaviy ta'lim texnologiyalari**. Toshkent: Yangi Nashr.
9. Yusufov, A. (2018). **Pedagogik texnologiyalar: Nazariya va amaliyot**. Andijon: Andijon Davlat Universiteti Nashriyoti.
10. Qodirov, F. (2019). **Ta'limda interfaol metodlardan foydalanishning nazariy asoslari**. Toshkent: Akademnashr.